

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن
و کشاورزی خراسان رضوی

سازمان توسعه تجارت ایران
رایزن بازرگانی جمهوری اسلامی ایران در تاجیکستان

خلاصه تحلیلی _ اجرایی از:

اقتصاد تاجیکستان

و راهبرد توسعه مراودات اقتصادی ایران

ویژه فعالان اقتصادی، صادرکنندگان و سرمایه‌گذاران ایرانی

چشم‌انداز 2025 تا 2030

محمد علی امیرفخریان

رایزن بازرگانی ج.ا.ایران در تاجیکستان

22 اردیبهشت 1405

کانال های رایزن بازرگانی ایران در تاجیکستان:

ble.ir/join/9CyRqk5zrW

https://t.me/Iran_Tajikistan_B_consultan

[BLE.IR/JOIN/9CYRQK5ZRW](https://ble.ir/join/9cyrqk5zrw)

[HTTPS://T.ME/IRAN_TAJIKISTAN_B_CONSULTAN](https://t.me/iran_tajikistan_b_consultan)

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن
و کشاورزی خراسان رضوی

سازمان توسعه تجارت ایران
رایزن بازرگانی جمهوری اسلامی ایران در تاجیکستان

۱. مقدمه

اقتصاد تاجیکستان طی سال‌های اخیر با وجود محدودیت‌های ساختاری، محدود بودن بازار داخلی و وابستگی بالا به عوامل خارجی، توانسته نرخ رشد اقتصادی نسبتاً بالایی را حفظ کند. رشد بخش معدن، افزایش صادرات فلزات، حواله‌های ارزی کارگران مهاجر، سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌ها و توسعه تدریجی صنعت، از مهم‌ترین عوامل این رشد محسوب می‌شوند.

در عین حال، دولت تاجیکستان در چارچوب استراتژی توسعه ملی ۲۰۳۰ و سیاست صنعتی‌سازی، تلاش دارد ساختار اقتصاد کشور را از وابستگی به مواد خام و حواله‌ها به سمت تولید، فرآور و توسعه صادرات محور هدایت کند. این شرایط، فرصت‌های قابل توجهی را برای توسعه همکاری‌های اقتصادی، صادرات خدمات فنی و مهندسی، سرمایه‌گذاری صنعتی و صادرات کالاهای ایرانی فراهم می‌سازد. بر همین اساس و به منظور آشنایی تجار، بازرگانان، تولیدکنندگان و فعالان اقتصادی استان خراسان رضوی با ظرفیت‌ها، فرصت‌ها، چالش‌ها و الزامات ورود به بازار تاجیکستان با همراهی اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی، بر آن شدیم تا مجموعه حاضر را به عنوان یک گزارش کاربردی و عملیاتی در اختیار فعالان اقتصادی قرار دهیم.

در این گزارش تلاش شده است ضمن ارائه تصویر جامع از وضعیت اقتصادی تاجیکستان، روندهای اصلی اقتصاد، فرصت‌های اولویت‌دار سرمایه‌گذاری و صادرات، نیازهای وارداتی بازار، مزیت‌های رقابتی ایران، ریسک‌ها و موانع موجود، الزامات حضور موفق در بازار تاجیکستان و همچنین اشتباهات رایج صادرکنندگان ایرانی مورد بررسی قرار گیرد تا فعالان اقتصادی استان بتوانند با شناخت دقیق‌تر، برنامه‌ریزی هدفمندتر و ریسک کمتر نسبت به توسعه فعالیت‌های تجاری و سرمایه‌گذاری خود در این کشور اقدام نمایند. همچنین این گزارش می‌تواند مبنایی برای شکل‌گیری همکاری‌های مشترک میان بخش خصوصی دو کشور، توسعه زنجیره‌های تولید و صادرات، ایجاد شبکه‌های توزیع و تقویت حضور پایدار کالاها و خدمات ایرانی در بازار تاجیکستان و منطقه آسیای مرکزی باشد.

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن
و کشاورزی خراسان رضوی

سازمان توسعه تجارت ایران
رایزن بازرگانی جمهوری اسلامی ایران در تاجیکستان

۲. تصویر کلی اقتصاد تاجیکستان در سال 2025

مهم ترین شاخص های اقتصادی

مقدار تقریبی	شاخص
8.4%	رشد اقتصادی
حدود 18 میلیارد دلار	GDP
حدود 10.7 میلیون نفر	جمعیت
حدود 1700 دلار	سرانه GDP
2.9%	تورم
حدود 19%	نرخ فقر
حدود 335 دلار	متوسط دستمزد ماهانه
حدود 9.7 میلیارد دلار	تجارت خارجی
حدود 2.3 میلیارد دلار	صادرات
حدود 7.4 میلیارد دلار	واردات

۳. ویژگی های اصلی اقتصاد تاجیکستان

الف) رشد اقتصادی بالا اما وابسته

رشد اقتصادی تاجیکستان در سال های اخیر در سطح نسبتاً بالایی قرار داشته است، اما این رشد همچنان از وابستگی ساختاری قابل توجهی برخوردار است. بخش عمده ای از این رشد تحت تأثیر چهار عامل اصلی شامل حواله های ارزی مهاجران، صادرات فلزات، سرمایه گذاری های دولتی و افزایش مصرف داخلی شکل گرفته است.

با این حال، اقتصاد کشور همچنان به شدت به ورود حواله های ارزی وابسته است؛ به گونه ای که هرگونه تغییر در وضعیت اقتصادی روسیه یا سیاست های مرتبط با مهاجرت نیروی کار می تواند تأثیر مستقیم و قابل توجهی بر روند رشد اقتصادی تاجیکستان داشته باشد.

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن
و کشاورزی خراسان رضوی

سازمان توسعه تجارت ایران
رایزن بازرگانی جمهوری اسلامی ایران در تاجیکستان

ب) رشد سریع بخش معدن

بخش معدن و فلزات از مهم‌ترین ارکان صادراتی تاجیکستان به شمار می‌رود و سهم قابل توجهی در درآمدهای ارزی این کشور دارد. مهم‌ترین محصولات این بخش شامل طلا، آلومینیوم، فلزات غیر آهنی، آنتیموان، مس و سایر مواد معدنی است.

بر اساس برآوردهای موجود، بخش معدن در سال ۲۰۲۵ رشد قابل توجهی در حدود ۵۰ درصد را تجربه کرده است که نشان‌دهنده اهمیت و پویایی این حوزه در اقتصاد تاجیکستان می‌باشد.

ج) مزیت راهبردی برق ارزان

تاجیکستان یکی از بزرگ‌ترین ظرفیت‌های تولید برق آبی در منطقه آسیای مرکزی را در اختیار دارد. این مزیت مهم انرژی، نقش قابل توجهی در ساختار اقتصادی و صنعتی کشور ایفا می‌کند.

وجود این ظرفیت موجب کاهش هزینه انرژی برای صنایع شده، زمینه توسعه صنایع انرژی‌بر را فراهم می‌سازد و در نهایت ظرفیت جذب سرمایه‌گذاری‌های صنعتی داخلی و خارجی را به طور قابل توجهی افزایش می‌دهد.

د) بازار کوچک اما واردات محور

بازار تاجیکستان بازاری نسبتاً کوچک، حساس به قیمت و به شدت وابسته به واردات است. این ویژگی‌ها از یک سو فرصت‌هایی برای ورود و توسعه حضور صادرکنندگان، به ویژه شرکت‌های ایرانی، فراهم می‌کند و از سوی دیگر محدودیت‌هایی را نیز در زمینه رقابت‌پذیری و قیمت‌گذاری ایجاد می‌نماید.

۴. ساختار تجاری خارجی تاجیکستان

۴.۱. ترکیب اقلام وارداتی

رتبه	کد HS4	کالا (ترجمه فارسی)	ارزش واردات (هزار دلار)	رشد 2021-2025 (%)	رشد 2024-2025 (%)	تعارفه میانگین (%)
1	87	وسایل نقلیه غیر ریلی و قطعات آن	1,123,717	49	30	7.7
2	84	ماشین‌آلات و تجهیزات مکانیکی	848,687	23	32	2.6

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن
و کشاورزی خراسان رضوی

سازمان توسعه تجارت ایران
رایزن بازرگانی جمهوری اسلامی ایران در تاجیکستان

رتبه	کد HS4	کالا (ترجمه فارسی)	ارزش واردات (هزار دلار)	رشد 2021-2025 (%)	رشد 2024-2025 (%)	تعرفه میانگین (%)
3	85	ماشین آلات و تجهیزات برقی	509,613	18	25	1.6
4	10	غلات (گندم و سایر غلات)	319,605	2	11	4.3
5	72	آهن و فولاد	254,474	8	23	4.3
6	61	پوشاک بافتنی و کشیاف	232,845	35	-17	15.7
7	73	مصنوعات آهن و فولاد	229,616	28	52	5.4
8	39	پلاستیک و مصنوعات پلاستیکی	197,156	19	21	4.7
9	62	پوشاک غیر بافتنی	187,894	4	-8	16.9
10	64	کفش و مصنوعات مرتبط	183,925	12	-26	12.6
11	27	سوختهای معدنی و نفتی	178,928	-3	9	5.9
12	15	روغن‌ها و چربی‌های حیوانی و گیاهی	114,107	13	60	6.8
13	28	مواد شیمیایی معدنی	111,302	18	24	5.0
14	94	مبلمان و کالاهای خانگی	110,966	20	-23	10.1
15	69	محصولات سرامیکی	97,437	19	3	7.9
16	71	طلا، جواهرات و فلزات گران‌بها	97,241	102	-75	12.5
17	30	داروها و محصولات دارویی	97,045	-5	12	3.2
18	54	الیاف و نخ مصنوعی نساجی	82,631	11	-16	4.3
19	40	لاستیک و مصنوعات آن	81,108	29	33	7.4
20	63	محصولات نساجی آماده و دست‌دوز	75,855	25	-15	13.7

سهم تقریبی	گروه کالا
14.8%	ماشین آلات و تجهیزات
11.2%	فراآورده‌های نفتی
11.4%	فلزات پایه
	کالاهای مصرفی و غذایی سهم بالا

[BLE.IR/JOIN/9CYRQK5ZRW](https://ble.ir/join/9cyrqk5zrw)

[HTTPS://T.ME/IRAN_TAJIKISTAN_B_CONSULTAN](https://t.me/iran_tajikistan_b_consultan)

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن
و کشاورزی خراسان رضوی

سازمان توسعه تجارت ایران
رایزن بازرگانی جمهوری اسلامی ایران در تاجیکستان

۴.۲. کشورهای مبدا تامین اقلام مورد نیاز:

صادر کننده	ارزش واردات 2025 (هزار دلار)	تراز تجاری 2025 (هزار دلار)	سهم از واردات تاجیکستان (%)	رشد -2024 2025 (%)	رتبه در صادرات جهانی	رشد صادرات کل کشور (2021-2025 %)
Total	6,343,006	-4,271,461	100	7	—	3
China	3,752,171	-3,207,700	59.2	7	1	2
Kazakhstan	1,124,058	-1,012,297	17.7	13	49	6
Türkiye	416,508	-223,141	6.6	12	31	4
Korea, Republic of	353,700	-353,616	5.6	87	8	2
Germany	90,520	-82,616	1.4	70	3	2
Italy	66,487	-7,892	1.0	23	7	3
India	57,896	-57,594	0.9	41	19	2
Switzerland	52,034	652,378	0.8	-86	17	9
United States	36,987	-36,393	0.6	-35	2	4
Netherlands	33,973	-9,100	0.5	60	4	1
Poland	32,804	-30,212	0.5	27	20	5
Hong Kong (China)	31,097	-27,026	0.5	963	5	3
Kyrgyzstan	28,971	-18,288	0.5	107,200	137	15
Czech Republic	24,676	-23,472	0.4	25	30	5
Lithuania	24,123	-22,716	0.4	13	63	-1
Slovakia	19,900	-19,900	0.3	371	37	5
Malaysia	16,801	-16,770	0.3	571	21	4
Japan	16,503	-15,964	0.3	16	6	-1
Belgium	15,002	87,821	0.2	52	13	-1

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن
و کشاورزی خراسان رضوی

سازمان توسعه تجارت ایران
رایزن بازرگانی جمهوری اسلامی ایران در تاجیکستان

۴.۳. شریک اصلی واردات تاجیکستان و تحلیل آن‌ها

— China بازرگر مسلط بازار

- ارزش واردات 3.75 میلیارد دلار
- سهم بازار 59.2% : بیش از نصف کل واردات
- رشد واردات (2021-2025) 23%

تحلیل:

چین عملاً «ستون فقرات تأمین کالا» در تاجیکستان است. ترکیب مزیت‌های آن شامل قیمت پایین، زنجیره تأمین کامل، حمل‌ونقل قوی و تأمین مالی پروژه‌هاست. رشد پایدار 23٪ نشان می‌دهد حتی در بازار اشباع هم در حال گسترش نفوذ است. در عمل، رقابت با چین در کالاهای عمومی تقریباً غیرممکن است مگر در حوزه‌های تخصصی یا خدمات.

— Kazakhstan تأمین‌کننده منطقه‌ای نزدیک

- ارزش واردات 1.12 میلیارد دلار
- سهم بازار 17.7%
- رشد واردات 10%

تحلیل:

قزاقستان نقش «تأمین‌کننده منطقه‌ای مواد اولیه و کالاهای اساسی» را دارد. مزیت اصلی آن نزدیکی جغرافیایی و هم‌پوندی لجستیکی در آسیای مرکزی است. این کشور بیشتر در کالاهای پایه (غلات، مواد غذایی، سوخت و برخی فلزات) فعال است و سهمی پایدار اما نه بسیار پویا دارد.

— Türkiye بازرگر برند و بازاری سازی

- ارزش واردات 416 میلیون دلار
- سهم بازار 6.6%
- رشد واردات 10-12%

تحلیل:

ترکیه در تاجیکستان «قدرت برند، بسته‌بندی و بازاریابی» است. سهم آن نسبت به چین کوچک‌تر است، اما در کالاهای مصرفی و FMCG بسیار اثرگذار است. مزیت ترکیه نه قیمت، بلکه تصویر برند و شبکه توزیع حرفه‌ای است.

[BLE.IR/JOIN/9CYRQK5ZRW](https://t.me/iran_tajikistan_b_consultan)

[HTTPS://T.ME/IRAN_TAJIKISTAN_B_CONSULTAN](https://t.me/iran_tajikistan_b_consultan)

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن
و کشاورزی خراسان رضوی

سازمان توسعه تجارت ایران
رایزن بازرگانی جمهوری اسلامی ایران در تاجیکستان

— Korea, Republic of رشد سریع اما پایه محدود

- ارزش واردات 353 میلیون دلار
- سهم بازار 5.6%
- رشد واردات 58% بسیار بالا

تحلیل:

کره جنوبی یک «بازیگر تکنولوژیک در حال رشد سریع» است. جهش 58% نشان می‌دهد حضور آن در حوزه‌هایی مثل ماشین‌آلات، الکترونیک و تجهیزات صنعتی در حال افزایش است.

اما سهم فعلی هنوز کوچک است؛ یعنی بازار در مرحله نفوذ اولیه است.

— Germany تأمین‌کننده صنعتی با ارزش بالا

- ارزش واردات 90 میلیون دلار
- سهم بازار 1.4%
- رشد واردات 18% اما رشد 70% در بخش‌هایی از کالاها

تحلیل:

آلمان یک تأمین‌کننده «کالاهای صنعتی با ارزش افزوده بالا» است: ماشین‌آلات، تجهیزات دقیق و فناوری صنعتی. سهم کم ولی کیفیت بالا دارد. این کشور در بازار تاجیکستان نقش «بالادستی تکنولوژی» دارد نه حجم تجاری.

جمع‌بندی تحلیلی

این ۵ کشور نشان می‌دهند بازار وارداتی تاجیکستان کاملاً دو لایه‌ای است:

لایه 1: حجم بالا

- چین (کاملاً غالب)
- قزاقستان (منطقه‌ای)

لایه 2: ارزش افزوده و برند

- ترکیه (بازاریابی و مصرفی)

[BLE.IR/JOIN/9CYRQK5ZRW](https://t.me/iran_tajikistan_b_consultan)

[HTTPS://T.ME/IRAN_TAJIKISTAN_B_CONSULTAN](https://t.me/iran_tajikistan_b_consultan)

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن
و کشاورزی خراسان رضوی

سازمان توسعه تجارت ایران
رایزن بازرگانی جمهوری اسلامی ایران در تاجیکستان

- کره جنوبی (تکنولوژی در حال رشد)
- آلمان (صنعت و فناوری پیشرفته)

نتیجه مهم برای ایران

با این ساختار، ایران عملاً در یک «فضای میانی خالی» قرار دارد:

- نه مثل چین در مقیاس و قیمت
- نه مثل ترکیه در برندینگ
- نه مثل آلمان و کره در تکنولوژی بالا

بنابراین تنها مسیر رقابت پایدار ایران:

تمرکز بر کالاهای نیمه‌صنعتی، پروژه‌محور و خدمات فنی (نه کالای مصرفی عمومی)

۴.۴. ترکیب کالاهای صادراتی

رتبه	کد HS4	کالا (ترجمه فارسی)	ارزش صادرات (هزار دلار)	رشد سالانه 2021-2025 (%)	رشد 2024-2025 (%)
1	71	طلا، جواهرات و فلزات گران‌بها	711,435	6	105
2	26	سنگ معدن، سرباره و خاکستر معدنی	548,190	5	26
3	81	سایر فلزات پایه و سرمت‌ها (مواد فلزی صنعتی)	374,902	42	31
4	76	آلومینیوم و محصولات آلومینیومی	201,902	13	-11
5	08	میوه‌ها و خشکبار خوراکی	59,144	10	100
6	74	مس و محصولات مسی	48,752	166	-14
7	27	سوختهای معدنی و مشتقات نفتی	30,810	1229	31
8	62	پوشاک و لباس (بافتی و غیربافتی)	16,057	-5	-12
9	52	پنبه	15,958	-39	-73
10	22	نوشیدنی‌ها، الکل و سرکه	12,631	45	0

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن
و کشاورزی خراسان رضوی

سازمان توسعه تجارت ایران
رایزن بازرگانی جمهوری اسلامی ایران در تاجیکستان

سهم تقریبی	گروه کالا
حدود 50٪	فلزات و مواد معدنی
حدود 32٪	انرژی و مواد خام
حدود 8٪	پنبه و منسوجات اولیه

۴.۵. شرکای اصلی صادراتی تاجیکستان:

کشور	ارزش صادرات تاجیکستان به کشور مقصد (هزار دلار)	سهم از کل صادرات (%)	رشد صادرات 2025 (%)	رشد 2024 2025 (%)
Switzerland	704,412	34.0	33	106
China	544,471	26.3	24	56
France	224,595	10.8	34	98
Türkiye	193,367	9.3	3	-22
Kazakhstan	111,761	5.4	-27	-49
Belgium	102,823	5.0	37	-7
Italy	58,595	2.8	6	-8
Bulgaria	50,517	2.4	1,751	194
Netherlands	24,873	1.2	259	3,601
Kyrgyzstan	10,683	0.5	21	545
Germany	7,904	0.4	22	137
Pakistan	4,362	0.2	6	69
Hong Kong	4,071	0.2	-74	2,940
Thailand	3,735	0.2	127	13,136
Poland	2,592	0.1	9	21

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن
و کشاورزی خراسان رضوی

سازمان توسعه تجارت ایران
رایزن بازرگانی جمهوری اسلامی ایران در تاجیکستان

۴.۶. تحلیل مقاصد صادراتی کشور تاجیکستان

— Switzerland مقصد شماره یک صادرات

- ارزش واردات از تاجیکستان 704 میلیون دلار
- سهم از کل صادرات تاجیکستان 34%
- رشد 33% با جهش 106% در سال 2025-2024

تحلیل:

این عدد بسیار غیرعادی و مهم است. تقریباً تمام صادرات تاجیکستان به سوئیس به یک یا چند کالای خاص (طلا و فلزات گران بها) وابسته است.

یعنی:

رابطه تجاری بسیار متمرکز، نه متنوع

سوئیس در اینجا بیشتر نقش «بازار مالی/تجاری فلزات» دارد تا یک مصرف کننده واقعی کالا.

— China شریک دوطرفه مسلط

- ارزش واردات از تاجیکستان 544 میلیون دلار
- سهم 26.3%
- رشد 24%

تحلیل:

چین در هر دو سمت (واردات و صادرات) بازیگر کلیدی است. در صادرات تاجیکستان، نقش چین بیشتر شامل:

- فلزات
- مواد خام معدنی
- محصولات نیمه فرآوری شده

این نشان می دهد تاجیکستان در زنجیره تأمین چین در موقعیت «تأمین کننده مواد خام» قرار دارد.

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن
و کشاورزی خراسان رضوی

سازمان توسعه تجارت ایران
رایزن بازرگانی جمهوری اسلامی ایران در تاجیکستان

— France شریک غیر همسایه با رشد بالا

- ارزش واردات 224 میلیون دلار
- سهم 10.8%
- رشد 34%

تحلیل:

فرانسه برخلاف حجم صادرات نسبتاً متوسط، رشد بالایی دارد. این الگو معمولاً نشان‌دهنده:

- خریدهای مقطعی (اطلاعات)
- یا قراردادهای خاص تجاری

نکته مهم: این رابطه پایدار مصرفی نیست.

— Türkiye شریک صنعتی-تجاری متعادل

- ارزش واردات 193 میلیون دلار
- سهم 9.3%
- رشد 3%

تحلیل:

ترکیه در صادرات تاجیکستان نقش «بازار مکمل منطقه‌ای» دارد. برخلاف چین یا سوئیس، رشد پایین نشان می‌دهد:

- بازار تثبیت شده
- اما ظرفیت توسعه محدودتر است

ترکیه بیشتر در کالاهای فرآوری شده و سبک حضور دارد.

— Kazakhstan شریک منطقه‌ای کم‌شتاب

- ارزش واردات 111 میلیون دلار
- سهم 5.4%

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن
و کشاورزی خراسان رضوی

سازمان توسعه تجارت ایران
رایزن بازرگانی جمهوری اسلامی ایران در تاجیکستان

• رشد منفی -27٪

تحلیل:

قزاقستان برخلاف نقش مهمش در واردات تاجیکستان، در صادرات تاجیکستان رو به کاهش است. این یعنی:

- تضعیف تجارت متقابل منطقه‌ای
- یا تغییر مسیر زنجیره تأمین به سمت چین و اروپا

جمع‌بندی الگوی صادرات تاجیکستان

ساختار صادرات تاجیکستان به شدت نامتوازن و تک‌محصولی است:

- اقتصاد فلز محور

- تمرکز بالا بر یک یا دو کالای معدنی (طلا/آلومینیوم)

- وابستگی به چند بازار محدود

- سوئیس (بسیار متمرکز)
- چین (صنعتی و خام‌بر)
- اروپا (فرانسه، بلژیک)

- ضعف در تنوع صادراتی

- کشورهای آسیای مرکزی (مثل قزاقستان و قرقیزستان) سهم رو به کاهش دارند

نتیجه مهم برای ایران

برای ایران این پیام مهم است:

تاجیکستان یک «صادرکننده خام به بازارهای دوردست» است، نه یک اقتصاد زنجیره‌ای منطقه‌ای

بنابراین فرصت ایران:

[BLE.IR/JOIN/9CYRQK5ZRW](https://t.me/iran_tajikistan_b_consultan)

[HTTPS://T.ME/IRAN_TAJIKISTAN_B_CONSULTAN](https://t.me/iran_tajikistan_b_consultan)

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن
و کشاورزی خراسان رضوی

سازمان توسعه تجارت ایران
رایزن بازرگانی جمهوری اسلامی ایران در تاجیکستان

- ورود به فرآوری مواد معدنی (به جای خام فروشی تاجیکستان)
- توسعه صنایع تبدیلی در داخل تاجیکستان
- ایجاد زنجیره مشترک با تمرکز منطقه‌ای (نه اروپا محور)

۵. وضعیت کلی تجارت ایران و تاجیکستان

بررسی روند تجارت میان جمهوری اسلامی ایران و جمهوری تاجیکستان نشان می‌دهد که روابط اقتصادی دو کشور طی سال‌های اخیر از روندی رو به رشد برخوردار بوده، اما این رشد عمدتاً ماهیتی پروژه‌محور، نوسانی و وابسته به تحولات زیرساختی و عمرانی تاجیکستان داشته است. تجارت دوجانبه بیش از آنکه مبتنی بر بازار مصرفی پایدار باشد، تحت تأثیر اجرای پروژه‌های عمرانی، توسعه شهری، سرمایه‌گذاری‌های دولتی و نیازهای زیرساختی این کشور قرار دارد.

۵.۱. مهم‌ترین اقلام صادراتی ایران به تاجیکستان

(اطلاعات این بخش براساس آخرین اطلاعات در دسترس از سامانه‌های مربوطه احصا شده است - 10 ماهه 1404)

ساختار صادرات ایران به تاجیکستان عمدتاً بر کالاهای صنعتی، مصالح ساختمانی، نهاده‌های کشاورزی و برخی محصولات پتروشیمی استوار است. مهم‌ترین اقلام صادراتی ایران بشرح زیر می‌باشد:

زیر گروه 2	عنوان	ارزش 1404 (میلیون دلار)	وزن 1404 (تن)	تغییرات ارزشی (%)
محصولات طولی فولادی	میله‌های آهنی یا فولادی گرم‌نورد شده دارای دندان، برآمدگی، گودی یا تاب داده شده	103.0	237,178	52.5
محصولات پلاستیکی	کامپاند پلی‌اتیلن ویژه روکش سیم و کابل با چگالی کمتر از 94٪ بجز نوع پودری	20.0	18,336	7.2
سایر محصولات سلولزی	کتاب، بروشور، جزوه و مطبوعات چاپ شده که در جای دیگر ذکر نشده	9.8	5,176	9.7
کفپوش‌های ماشینی	کفپوش‌های غیرمخملی باف از مواد نسجی سنتتیک یا مصنوعی آماده مصرف	6.9	1,121	2.4
محصولات پلاستیکی	لوله و شیلنگ‌های سخت از پلیمرهای اتیلن	6.7	6,271	5.8

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن
و کشاورزی خراسان رضوی

سازمان توسعه تجارت ایران
رایزن بازرگانی جمهوری اسلامی ایران در تاجیکستان

زیر گروه 2	عنوان	ارزش 1404 (میلیون دلار)	وزن 1404 (تن)	تغییرات ارزشی (%)
محصولات پلاستیکی	سایر کیسه و کیسه کوچک از پلی اتیلن بجز کیسه خون و کیسه آسپتیک پنج لایه مقاوم در برابر نفوذ هوا و اکسیژن	5.9	4,872	0.1
نان، شیرینی و بیسکویت	سایر نان‌ها، فطیر، خمیر برای لاک و مهر و خمیرهای خشک شده آرد	5.5	5,545	2.7
شیر خشک اطفال	شیر خشک اطفال در بسته بندی های تحت خلأ و کمتر از یک کیلوگرم	4.7	2,436	2.2
رنگ	سایر رنگ‌ها و ورنی‌ها (پلیمرهای سنتتیک یا طبیعی تغییر یافته)	4.7	3,018	-1.8
محصولات فولادی	محصولات تخت از آهن یا فولاد غیرممزوج گرم نورد شده	4.6	9,058	3.3
کاشی و سرامیک	کاشی و چهارگوش با ضریب جذب آب بیش از 0.5٪ تا حداکثر 10٪	4.4	37,851	-1.0
محصولات فولادی	میلگرد کلاف با قطر کمتر از 9 میلی‌متر از آهن یا فولاد غیرممزوج	4.0	8,359	2.1
سایر ماشین آلات	ماشین‌های خرد کردن یا ساییدن خاک، سنگ و سنگ معدن	3.9	1,614	0.3
پسته	پسته خندان	3.8	625	-1.0
کیوی	کیوی تازه	3.6	2,496	2.5
مواد اولیه پلیمری	پلی اتیلن گرید لوله با وزن مخصوص 94٪ یا بیشتر	3.3	3,653	0.5
اقلام پلاستیکی	کامپاند پلی اتیلن با وزن مخصوص 94٪ یا بیشتر به صورت پودر	3.2	3,635	0.7
سایر صنایع معدنی فلزی	سایر مصنوعات آهن یا فولاد غیر مذکور در جای دیگر	3.1	1,856	1.0
اقلام پلاستیکی	صفحه، ورق یا تیغه چندلایه از مواد پلاستیکی چاپ نشده	3.0	3,111	0.4
گوجه فرنگی	گوجه فرنگی زراعی	3.0	5,573	2.5
تراکتور و کمباین، اجزاء و قطعات، ادوات کشاورزی	سایر ماشین‌ها برای برداشت ریشه یا غده بجز کمباین برداشت چغندر قند و سیبزمینی	2.9	1,256	1.4
دارو	سایر داروهای غیر مذکور غیر از خرده‌فروشی دارای تولید داخلی مشابه	2.8	123	1.5
گوجه فرنگی	گوجه فرنگی گلخانه‌ای	2.5	2,271	0.9
رنگ	رنگ‌ها و پوشش‌های ساختمانی بر اساس پلیمرهای اکریلیک یا وینیل	2.4	3,303	1.7

همچنین خدمات فنی و مهندسی در حوزه نیروگاه، سدسازی، آب و فاضلاب و پروژه‌های زیرساختی از ظرفیت‌های مهم همکاری دو کشور محسوب می‌شود.

[BLE.IR/JOIN/9CYRQK5ZRW](https://t.me/iran_tajikistan_b_consultan)

[HTTPS://T.ME/IRAN_TAJIKISTAN_B_CONSULTAN](https://t.me/iran_tajikistan_b_consultan)

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن
و کشاورزی خراسان رضوی

سازمان توسعه تجارت ایران
رایزن بازرگانی جمهوری اسلامی ایران در تاجیکستان

۵.۲. مهم ترین اقلام وارداتی ایران از تاجیکستان

واردات ایران از تاجیکستان عمدتاً شامل مواد معدنی، فلزات و برخی مواد اولیه صنعتی است. مهم ترین اقلام وارداتی عبارتند از:

درصد ارزشی	تغییرات وزن (تن)	1404 ارزش (دلار)	1404 ارزش (میلیون)	عنوان	زیر گروه 2
1.9	35,851	73.7		سایر پنبه	محصولات نساجی
100	5,000	6.2		RBD پالم اویل در ظروف 200 لیتری و بیشتر	روغن خوراکی
100	2,000	2.8		روغن دانه آفتابگردان، گلرنگ یا کارتام، خام روغن خوراکی	
100	6,136	1.8		ذرت دامی	خوراک دام و طیور
100	500	0.6		سایر عدس غلاف کنده خشک	حبوبات
100	23	0.4		پيله کرم ابریشم مناسب برای باز کردن	محصولات نساجی
100	500	0.4		نخود رسمی (دسی)	حبوبات

این اقلام نشان دهنده نقش تاجیکستان به عنوان تأمین کننده مواد خام و معدنی در تجارت دوجانبه است.

۵.۳. اقلام دارای بیشترین رشد در صادرات ایران به تاجیکستان

تحلیل داده های تجاری نشان می دهد بیشترین رشد صادرات ایران مربوط به کالاهایی زیر بوده است:

درصد تغییرات ارزشی	ارزش 1404 (میلیون دلار)	عنوان
87977.30	9.76	کتاب، بروشور، جزوه و مطبوعات چاپ شده
26333.33	0.03	کاغذ غیر قابل نفوذ در برابر چربی (رول یا ورق)
12747.11	0.13	میلگرد فولادی غیرمزوج گرم نورد شده (طوماری)
11861.90	0.01	پنیر تازه (/ Uncured / Whey cheese / کشک)
4667.79	0.12	مبلمان قابل حمل (حصیر، بامبو و مشابه)

[BLE.IR/JOIN/9CYRQK5ZRW](https://ble.ir/join/9cyrqk5zrw)

[HTTPS://T.ME/IRAN_TAJIKISTAN_B_CONSULTAN](https://t.me/iran_tajikistan_b_consultan)

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن
و کشاورزی خراسان رضوی

سازمان توسعه تجارت ایران
رایزن بازرگانی جمهوری اسلامی ایران در تاجیکستان

عنوان	ارزش 1404 (میلیون دلار)	درصد تغییرات ارزشی
لوله و شیلنگ سخت پلاستیکی	0.07	3377.29
اجزاء و قطعات شیر و وسایل (848190)	0.01	2920.10
سبزیجات و مخلوط سبزیجات منجمد یا غیر ترشی	0.03	2672.22
اقلام پزشکی/جراحی/دامپزشکی (مشخص نشده)	0.01	2530.64
گوجه‌فرنگی گیلاسی (Cherry)	0.00	1999.33
اسکلت فلزی آلومینیومی	0.06	1766.07
زیتون فرآوری شده (غیر ترشی)	0.00	1592.56
کربنات کلسیم	0.01	1528.39
سنگ آسیاب و ساینده	0.00	1297.99
ظروف و اشیای چدنی آشپزخانه	0.04	1064.80
جوراب و پاپوش بافتنی	0.00	1038.01
پروفیل استیل زنگ‌زن	0.04	943.53
کره بسته‌بندی بالای 500 گرم	1.08	874.01
اتصالات لوله‌کشی چدنی/فولادی	0.01	860.11
پراق آلات UPVC در و پنجره	0.04	844.20
پل و قطعات پل آهنی یا فولادی	0.03	836.21
موم پارافین	0.02	826.82
آبکاری نشده یا اندود شده (فلزات)	2.38	756.10
اتصالات لوله و شیلنگ پلاستیکی	0.32	713.94
پلی‌استایرن غیرانبساطی	0.43	699.54
شکلات زیر 2 کیلوگرم	0.00	699.14
کلیدهای برق تا 1000 ولت	0.01	691.46
پیه صنعتی	0.31	690.14
قطعات آسانسور و پلکان متحرک	0.11	652.97

در این میان، مصالح ساختمانی و فولاد مهم‌ترین محرک رشد صادرات ایران به تاجیکستان بوده‌اند.

[BLE.IR/JOIN/9CYRQK5ZRW](https://t.me/iran_tajikistan_b_consultan)

[HTTPS://T.ME/IRAN_TAJIKISTAN_B_CONSULTAN](https://t.me/iran_tajikistan_b_consultan)

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن
و کشاورزی خراسان رضوی

سازمان توسعه تجارت ایران
رایزن بازرگانی جمهوری اسلامی ایران در تاجیکستان

۶. تحلیل فرصت‌های واقعی صادرات ایران به تاجیکستان

۶.۱. ماشین‌آلات صنایع غذایی و کشاورزی

مهم‌ترین فرصت صادراتی ایران

کالاهای دارای مزیت:

مهم‌ترین فرصت‌های صادراتی جمهوری اسلامی ایران در بازار تاجیکستان عمدتاً در حوزه کالاهای و تجهیزات دارای مزیت رقابتی صنعتی و کشاورزی متمرکز است. در این میان، خطوط بسته‌بندی، تجهیزات صنایع لبنی، خطوط فرآوری میوه، تجهیزات آسیاب و سیلو، تراکتور و ادوات کشاورزی، و همچنین تجهیزات آبیاری از جمله اقلامی هستند که به دلیل نیاز بازار و تطابق با ساختار اقتصادی تاجیکستان، ظرفیت مناسبی برای توسعه صادرات دارند.

مزیت ایران:

مزیت‌های جمهوری اسلامی ایران در بازار تاجیکستان عمدتاً در سه محور قابل تبیین است. نخست، برخورداری از فناوری‌های سطح متوسط اما کاربردی و مقرون‌به‌صرفه که پاسخگوی نیاز بخش عمده‌ای از بازار هدف می‌باشد. دوم، قیمت‌گذاری رقابتی در مقایسه با تولیدکنندگان اروپایی که امکان ورود و تثبیت در بازار را تسهیل می‌کند. سوم، برخورداری از تجربه قابل توجه در حوزه صادرات منطقه‌ای که موجب افزایش توانایی شرکت‌های ایرانی در انطباق با شرایط بازارهای همسایه و مدیریت فرآیندهای تجاری می‌گردد.

وضعیت بازار:

نیاز تاجیکستان به مکانیزاسیون و صنایع تبدیلی رو به افزایش است.

۶.۲. خدمات فنی و مهندسی

حوزه‌های دارای ظرفیت:

حوزه خدمات فنی و مهندسی از جمله بخش‌های دارای ظرفیت بالا در همکاری‌های دوجانبه محسوب می‌شود. مهم‌ترین حوزه‌های قابل توسعه در این بخش شامل نیروگاه‌ها، سدسازی، زیرساخت‌های انرژی، آب و فاضلاب و همچنین پروژه‌های معدنی است.

جمهوری اسلامی ایران در این زمینه از مزیت‌های قابل توجه تجربی و فنی برخوردار بوده و توانمندی شرکت‌های ایرانی در اجرای پروژه‌های بزرگ زیرساختی، می‌تواند زمینه‌ساز گسترش همکاری‌ها در این حوزه باشد.

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن
و کشاورزی خراسان رضوی

سازمان توسعه تجارت ایران
رایزن بازرگانی جمهوری اسلامی ایران در تاجیکستان

۶.۳. صنایع غذایی فرآوری شده

کالاهای دارای ظرفیت:

کالاهای دارای ظرفیت صادراتی در بازار تاجیکستان عمدتاً شامل اقلام مصرفی و غذایی است که به دلیل نیاز مستمر بازار و الگوی مصرف خانوارها، از تقاضای مناسبی برخوردار هستند. در این میان، محصولات لبنی، رب گوجه‌فرنگی، انواع کنسرو، شیرینی و شکلات، ماکارونی و آبیوه از جمله اقلامی هستند که می‌توانند در سبد صادراتی ایران به این کشور جایگاه قابل توجهی داشته باشند.

نکته مهم: بازار تاجیکستان به قیمت بسیار حساس است؛ بسته‌بندی کوچک و اقتصادی اهمیت بالایی دارد.

۶.۴. دارو و تجهیزات پزشکی

ظرفیت‌های مهم این حوزه عمدتاً شامل داروهای ژنریک، مکمل‌های دامی و تجهیزات پزشکی در سطح متوسط می‌باشد. این اقلام به دلیل نیاز مستمر بازار و هزینه تمام‌شده رقابتی، از پتانسیل مناسبی برای توسعه همکاری‌های تجاری و افزایش سهم صادرات برخوردار هستند.

۶.۵. مصالح ساختمانی و محصولات فلزی

کالاهای دارای ظرفیت:

کالاهای دارای ظرفیت در این حوزه عمدتاً شامل میلگرد، پروفیل، تجهیزات تولید و اجرای بتن، و انواع تجهیزات ساختمانی سبک می‌باشد. این اقلام با توجه به روند توسعه عمرانی و پروژه‌های زیرساختی در کشور هدف، از فرصت مناسبی برای صادرات و حضور فعال شرکت‌های ایرانی در بازار برخوردار هستند.

۶.۶. گردشگری و اقتصاد خدمات

روابط فرهنگی، زبانی و تاریخی میان جمهوری اسلامی ایران و جمهوری تاجیکستان، ظرفیت قابل توجهی برای توسعه همکاری‌های گردشگری و خدمات وابسته ایجاد کرده است. طی سال‌های اخیر، روند سفرهای متقابل میان دو کشور به‌ویژه در حوزه گردشگری فرهنگی، درمانی، آموزشی و تجاری رو به افزایش بوده است.

مهم‌ترین ظرفیت‌های همکاری در این حوزه عبارت‌اند از:

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن
و کشاورزی خراسان رضوی

سازمان توسعه تجارت ایران
رایزن بازرگانی جمهوری اسلامی ایران در تاجیکستان

- گردشگری فرهنگی و تاریخی
- گردشگری سلامت و درمان
- گردشگری آموزشی و دانشگاهی
- گردشگری تجاری و نمایشگاهی
- توسعه خدمات هتلداری و گردشگری شهری
- همکاری در حوزه آموزش گردشگری و مدیریت هتل

ایران به دلیل برخورداری از زیرساخت‌های درمانی مناسب، هزینه‌های رقابتی خدمات پزشکی، تنوع جاذبه‌های تاریخی و فرهنگی و همچنین اشتراکات زبانی و تمدنی، از ظرفیت مطلوبی برای جذب گردشگران تاجیک برخوردار است.

در مقابل، تاجیکستان نیز به دلیل طبیعت بکر، ظرفیت‌های اکوتوریسم، کوهستان، گردشگری ماجراجویانه و اشتراکات فرهنگی، می‌تواند به یکی از مقاصد نوظهور گردشگری برای گردشگران ایرانی تبدیل شود.

توسعه پروازهای مستقیم، تسهیل صدور روادید، ایجاد بسته‌های مشترک گردشگری، همکاری میان دفاتر خدمات مسافرتی و برگزاری نمایشگاه‌های تخصصی گردشگری، از مهم‌ترین الزامات توسعه این بخش به شمار می‌رود.

۷. ظرفیت‌های سرمایه‌گذاری مشترک ایران در تاجیکستان

اولویت‌های اصلی

الف) صنایع پایین‌دستی آلومینیوم

این بخش به دلیل برخورداری از مزیت‌های ساختاری از جمله دسترسی به برق ارزان، وجود مواد اولیه و همچنین امکان صادرات منطقه‌ای، از اولویت بسیار بالایی برای توسعه و سرمایه‌گذاری برخوردار است و می‌تواند نقش مهمی در زنجیره ارزش صنعتی کشور ایفا نماید.

ب) فرآوری مواد معدنی

فرصت‌های مهم این حوزه شامل فرآوری طلا، فلزات غیرآهنی و مواد معدنی استراتژیک می‌باشد. این بخش به دلیل ارزش افزوده بالا و نقش آن در تکمیل زنجیره تولید، از ظرفیت قابل توجهی برای توسعه سرمایه‌گذاری و همکاری‌های صنعتی برخوردار است.

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن
و کشاورزی خراسان رضوی

سازمان توسعه تجارت ایران
رایزن بازرگانی جمهوری اسلامی ایران در تاجیکستان

ج) صنایع شیمیایی انرژی بر

این حوزه شامل تولید کودهای شیمیایی، صنایع وابسته به انرژی و تأمین مواد اولیه صنعتی می‌باشد. با توجه به نیاز بالای این صنایع به انرژی و مزیت نسبی موجود در برخی کشورها، این بخش از ظرفیت قابل توجهی برای توسعه سرمایه‌گذاری و گسترش همکاری‌های صنعتی برخوردار است.

د) نساجی و پنبه

تاجیکستان تولیدکننده پنبه است و امکان ایجاد زنجیره مشترک نساجی وجود دارد. این کشور برای صادرات پنبه به ایران امتیازات ویژه‌ای در نظر گرفته است.

۸. تحلیل رقبا در بازار تاجیکستان

کشور	مزیت اصلی
چین	قیمت پایین، فاینانس، لجستیک قوی
روسیه	نفوذ سنتی، زبان، شبکه توزیع
ترکیه	بسته‌بندی، برندینگ، بازاریابی
قزاقستان	مواد غذایی و غلات
ازبکستان	نزدیکی جغرافیایی
ایران	خدمات فنی، ماشین‌آلات متوسط، اشتراک فرهنگی

۹. چرا سهم ایران در بازار تاجیکستان هنوز محدود است؟

مهم‌ترین دلایل:

چالش‌های موجود در این حوزه را می‌توان در چند محور اصلی دسته‌بندی نمود. از جمله مهم‌ترین آن‌ها می‌توان به ضعف زیرساخت‌های حمل‌ونقل، مشکلات نظام بانکی و فرآیندهای تسویه مالی، و همچنین نبود شبکه توزیع کارآمد اشاره کرد.

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن
و کشاورزی خراسان رضوی

سازمان توسعه تجارت ایران
رایزن بازرگانی جمهوری اسلامی ایران در تاجیکستان

علاوه بر این، صادرات غیرمستمر، ضعف در برندینگ و جایگاه‌سازی محصولات، قیمت‌گذاری غیررقابتی و نیز شناخت ناکافی از بازار هدف از دیگر موانع مهمی هستند که بر توسعه پایدار حضور در بازار اثرگذار می‌باشند.

۱۰. مهم‌ترین اشتباهات صادرکنندگان ایرانی

۱۰.۱. اتکا به روابط فرهنگی به جای تحلیل بازار

اشتراک زبانی به تنهایی تضمین‌کننده موفقیت تجاری نیست.

۱۰.۲. انتخاب شریک ضعیف محلی

بسیاری از شکست‌ها ناشی از همکاری با واسطه‌های غیرحرفه‌ای است.

۱۰.۳. قیمت‌گذاری غیررقابتی

رقابت با چین و روسیه بسیار جدی است.

۱۰.۴. نداشتن شبکه توزیع

ارسال کالا بدون شبکه فروش محلی معمولاً موفق نیست.

۱۰.۵. بسته‌بندی نامناسب

بازار تاجیکستان به بسته‌بندی کوچک و اقتصادی گرایش دارد.

۱۰.۶. صادرات غیرپایدار

تغییر مداوم قیمت و توقف صادرات اعتماد بازار را از بین می‌برد.

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن
و کشاورزی خراسان رضوی

سازمان توسعه تجارت ایران
رایزن بازرگانی جمهوری اسلامی ایران در تاجیکستان

۱۱. راهنمای عملی صادرات به تاجیکستان

پیش از ورود به بازار، انجام برخی اقدامات کلیدی برای کاهش ریسک و افزایش اثربخشی فعالیت‌های تجاری ضروری است. در این راستا، انتخاب شریک معتبر محلی، بررسی توان مالی خریدار، تحلیل ساختار و شبکه توزیع، محاسبه دقیق هزینه‌های حمل‌ونقل، و همچنین ارزیابی رقبا از مهم‌ترین مراحل پیش‌نیاز ورود موفق به بازار محسوب می‌شود.

در حوزه بازاریابی

در حوزه بازاریابی، مجموعه‌ای از اقدامات هدفمند می‌تواند نقش مؤثری در افزایش سهم بازار و تقویت برند ایفا نماید. از جمله این اقدامات می‌توان به حضور فعال در نمایشگاه‌های تخصصی، اجرای تبلیغات متناسب با بازار محلی، بهره‌گیری از ظرفیت شبکه‌های اجتماعی و همچنین ارائه خدمات پس از فروش مناسب و مستمر اشاره نمود که همگی در ارتقای اعتماد مشتریان و توسعه بازار مؤثر هستند.

در قراردادهای بایستی

در تنظیم قراردادهای رعایت برخی اصول و ملاحظات اساسی ضروری است. از جمله این موارد می‌توان به استفاده از پیش‌پرداخت به منظور کاهش ریسک مالی، اخذ تضامین بانکی معتبر برای تضمین اجرای تعهدات، تعیین دقیق شرایط حمل و تحویل کالا، و همچنین پیش‌بینی سازوکارهای داوری و حل‌وفصل اختلافات اشاره نمود که نقش مهمی در افزایش امنیت و شفافیت روابط قراردادی دارد.

در لجستیک

در حوزه لجستیک، مسیرهای اصلی دسترسی و حمل‌ونقل به شرح زیر قابل تبیین است:

الف) مسیر ایران - ترکمنستان - ازبکستان - تاجیکستان (ریلی و جاده‌ای)

این مسیر به‌عنوان یکی از کریدورهای ترکیبی ریلی و جاده‌ای، از اهمیت ویژه‌ای در اتصال ایران به بازار تاجیکستان برخوردار است و امکان حمل بار در مقیاس‌های بالاتر و با ثبات بیشتر را فراهم می‌سازد.

ب) مسیر ایران - افغانستان - تاجیکستان (جاده‌ای)

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن
و کشاورزی خراسان رضوی

سازمان توسعه تجارت ایران
رایزن بازرگانی جمهوری اسلامی ایران در تاجیکستان

این مسیر به صورت جاده‌ای مورد استفاده قرار می‌گیرد و به دلیل ایجاد مسیر جایگزین مسیر ترکمنستان و همچنین کمک به مسیر اصلی، می‌تواند در حمل کالاهای خاص و زمان حساس مورد بهره‌برداری قرار گیرد، هر چند وابسته به شرایط زیرساختی و امنیتی مسیر نیز می‌باشد.

۱۲. تحلیل SWOT اقتصاد تاجیکستان

نقاط قوت

- رشد اقتصادی بالا
- برق ارزان
- منابع معدنی
- جمعیت جوان
- ثبات نسبی تورم

نقاط ضعف

- وابستگی به حواله‌ها
- خام‌فروشی
- ضعف بانکی
- بازار کوچک
- کسری تجاری بالا

فرصت‌ها

- صنعتی‌سازی تا 2030
- توسعه صنایع پایین‌دستی
- توسعه ترانزیت
- جذب سرمایه خارجی

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن
و کشاورزی خراسان رضوی

سازمان توسعه تجارت ایران
رایزن بازرگانی جمهوری اسلامی ایران در تاجیکستان

تهدیدها

- کاهش حواله‌ها
- افت قیمت فلزات
- تحریم‌های بانکی
- ریسک‌های ژئوپلیتیکی

۱۳. سناریوهای اقتصاد تاجیکستان تا 2030

سناریوی خوش‌بینانه

- رشد 7 تا 8 درصد
- توسعه صنایع فرآوری
- جذب سرمایه خارجی

سناریوی میانه

- رشد 5 تا 6 درصد
- تداوم وابستگی به حواله‌ها

سناریوی بدبینانه

- کاهش رشد
- فشار ارزی
- رکود ناشی از شوک خارجی

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن
و کشاورزی خراسان رضوی

سازمان توسعه تجارت ایران
رایزن بازرگانی جمهوری اسلامی ایران در تاجیکستان

۱۴. اولویت‌های راهبردی ایران در تاجیکستان

اولویت بسیار بالا

- صنایع معدنی و فلزی
- خدمات فنی مهندسی
- ماشین‌آلات صنایع غذایی و کشاورزی

اولویت بالا

- داروسازی
- صنایع غذایی
- نساجی

اولویت متوسط

- کالاهای مصرفی عمومی
- مصالح ساختمانی

۱۵. توصیه‌های اجرایی به فعالان اقتصادی ایرانی

برای صادرکنندگان

- بازار تاجیکستان بازار حجم بالا نیست، بلکه بازار رابطه بلندمدت است.
- موفقیت در این بازار نیازمند حضور مستمر است.
- انتخاب شریک محلی مهم‌تر از قیمت اولیه است.

[BLE.IR/JOIN/9CYRQK5ZRW](https://t.me/iran_tajikistan_b_consultan)

[HTTPS://T.ME/IRAN_TAJIKISTAN_B_CONSULTAN](https://t.me/iran_tajikistan_b_consultan)

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن
و کشاورزی خراسان رضوی

سازمان توسعه تجارت ایران
رایزن بازرگانی جمهوری اسلامی ایران در تاجیکستان

برای سرمایه گذاران

- سرمایه گذاری مشترک صنعتی نسبت به صادرات صرف مزیت بیشتری دارد.
- صنایع انرژی بر و معدنی بالاترین ظرفیت را دارند.

برای سیاست گذاران

- توسعه مسیرهای حمل و نقل و سازوکارهای بانکی اولویت اساسی دارد.
- ایجاد مراکز تجاری و نمایشگاهی مشترک ضروری است.
- حمایت از حضور شرکت های ایرانی در پروژه های صنعتی تاجیکستان اهمیت راهبردی دارد.

۱۶. جمع بندی نهایی

تاجیکستان اگرچه بازار بزرگی محسوب نمی شود، اما از منظر ژئواقتصادی، انرژی، معدن و موقعیت منطقه ای، دارای اهمیت راهبردی برای ایران است.

بیشترین ظرفیت همکاری میان دو کشور در حوزه های زیر قرار دارد:

- صنایع معدنی و فرآوری فلزات،
- خدمات فنی و مهندسی،
- ماشین آلات متوسط صنعتی و کشاورزی،
- صنایع غذایی،
- داروسازی،
- و سرمایه گذاری های مشترک صادرات محور.

موفقیت ایران در بازار تاجیکستان بیش از آنکه به روابط سیاسی وابسته باشد، نیازمند:

- حضور مستمر،
- شبکه توزیع حرفه ای،
- لجستیک رقابتی،
- تأمین مالی،

[BLE.IR/JOIN/9CYRQK5ZRW](https://t.me/iran_tajikistan_b_consultan)

[HTTPS://T.ME/IRAN_TAJIKISTAN_B_CONSULTAN](https://t.me/iran_tajikistan_b_consultan)

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن
و کشاورزی خراسان رضوی

سازمان توسعه تجارت ایران
رایزن بازرگانی جمهوری اسلامی ایران در تاجیکستان

• و شناخت دقیق بازار

خواهد بود.

علاقتمندان میتوانند جهت کسب اطلاعات بیشتر و آگاهی از اخبار و تحولات اقتصادی کشور تاجیکستان در کانال رایزن بازرگانی ایران در تاجیکستان در بله یا تلگرام عضو شوند.

کانال های اطلاع رسانی رایزن بازرگانی ایران در تاجیکستان در شبکه های اجتماعی :

ble.ir/join/9CyRqk5zrW

https://t.me/Iran_Tajikistan_B_consultan

در خاتمه، باید تأکید نمود که تاجیکستان اگرچه از منظر اندازه بازار، اقتصاد بزرگی محسوب نمی‌شود، اما از حیث موقعیت ژئواقتصادی، ظرفیت‌های معدنی، انرژی ارزان، روند صنعتی‌سازی و جایگاه منطقه‌ای، می‌تواند به یکی از مهم‌ترین مقاصد همکاری‌های اقتصادی جمهوری اسلامی ایران در آسیای مرکزی تبدیل شود.

آنچه آینده حضور ایران در این بازار را رقم خواهد زد، نه صرفاً اشتراکات فرهنگی و سیاسی، بلکه توانایی در ایجاد حضور حرفه‌ای، پایدار و رقابت‌پذیر اقتصادی است؛ حضوری که بر پایه شناخت دقیق بازار، توسعه شبکه‌های توزیع، سرمایه‌گذاری مشترک، تأمین مالی مناسب، خدمات پس از فروش و اعتمادسازی بلندمدت شکل گیرد.

بی‌تردید، در سال‌های پیش‌رو، کشورها و شرکت‌هایی در بازار تاجیکستان موفق‌تر خواهند بود که زودتر، عمیق‌تر و هدفمندتر وارد زنجیره توسعه صنعتی و اقتصادی این کشور شوند. در این میان، ایران با برخورداری از مزیت‌های فنی، صنعتی، فرهنگی و جغرافیایی، ظرفیت آن را دارد که به یکی از شرکای راهبردی و ماندگار تاجیکستان تبدیل گردد؛ مشروط بر آنکه نگاه کوتاه‌مدت تجاری، جای خود را به رویکردی توسعه‌محور، حرفه‌ای و آینده‌نگر بدهد.

امید است فعالان اقتصادی، صادرکنندگان و سرمایه‌گذاران کشور با بهره‌گیری از فرصت‌های موجود، نقش مؤثرتری در توسعه مناسبات اقتصادی دو کشور ایفا نموده و زمینه‌ساز شکل‌گیری فصل جدیدی از همکاری‌های پایدار ایران و تاجیکستان در افق 2030 باشند.

با احترام

محمدعلی امیرفخریان

رایزن بازرگانی جمهوری اسلامی ایران در تاجیکستان

اردیبهشت 1405

[BLE.IR/JOIN/9CYRQK5ZRW](https://ble.ir/join/9Cyrqk5zrW)

[HTTPS://T.ME/IRAN_TAJIKISTAN_B_CONSULTAN](https://t.me/Iran_Tajikistan_B_consultan)